

domov
pro
autisty

diplomová práce

Domov pro autisty

Tereza Fiklíková
České vysoké učení technické
Fakulta architektury
Ústav nauky o budovách

vedoucí práce
Prof. Ing. arch. Roman Koucký

odborná asistentka
Ing. arch. Edita Lisecová

oponent
Ing. arch. Petr Malinský

konzultantky
Ing. Bedřiška Vaňková
doc. Ing. Daniela Bošová, Ph.D.

obsah

anotace	4		
A	Diplomní seminář		
	/výňatek	7	
	Autismus	9	
	Druhy autismu	10	
	Příklady příznaků	11	
	Prostorové vnímání	12	
	Navrhování staveb pro autisty	13	
	Závěr	15	
B	Návrh	17	
	/program	19	
	/území	21	
	/projekt	25	
	Situace	26	
	Urbanistické řešení	28	
	Koncept	30	
	Zahrada	32	
	Půdorys 1.NP	34	
	Půdorys 2.NP	36	
	Půdorys 3.NP	38	
	Konstrukce	41	
	Požární řešení	41	
	Technické řešení	41	
	Bydlení /řez podélný	42	
		/řezy příčné	44
	Stacionář /řez podélný	46	
		/řezy příčné	48
	Pohled /z ulice Horská	52	
		/z ulice Deymova	54
		/ze zahrady	56
		/od domova	58
		/ze zahrady	60
		/od kostela	62
		/od stacionáře	64
	Materiály a barvy	65	
	Vizualizace	66	
	Plochy	74	
	Zdroje	75	
	Dokladová část	76	

Anotace

Navrhuji domov pro osoby s poruchou autistického spektra na nárožní parcele v krkonošském městě Hostinné, která se nachází přímo u kostela. Snažím se vyrovnat s dominantou kostelní věže a svým návrhem podpořit samostatnost klientů. Proto navrhuji dva typy bydlení, a to v tréninkovém – sdíleném bytě a ve startovacím bytě simulující samostatný život a denní stacionář, kam mohou klienti chodit na terapie, do psychologické poradny a potkávat nejen mezi sebou ale i s veřejností.

Anotation

I design a home for people with autistic spectrum disorder on a corner plot in the Giant Mountains town of Hostinné, located directly below a church. I am trying to balance the dominance of the church tower and my design to promote the autonomy of the clients. Therefore, I offer two types of housing, in a training – shared apartment and starters simulating independent living and a day-stay where clients can go for therapies, psychological clinic and meet not only with each other but also with the public.

A

diplomní seminář
/výňatek

Autismus

Slovo autismus pochází z řeckého slova autos = sám. Termín poprvé použil švýcarský psychiatr Paul Eugen Bleuler v roce 1911 pro popsání obtíží při komunikaci s druhými lidmi. Jedná se o jednu z nejzávažnějších vrozených poruch mozkových funkcí, která ovlivňuje mentální vývoj a jejíž příčina není známá. Dítě postižené touto nemocí nerozumí tomu, co slyší, vidí nebo prožívá, má problémy s komunikací, sociální interakcí a představivostí. Autisté jsou mnohem citlivější na podněty než běžná populace a tato citlivost může vést k smyslovému přetížení. Hlavní projevy jsou v narušení komunikační schopnosti, narušené sociální interakci. U každého dítěte se ale příznaky poruchy výrazně liší a není možné najít dva stejné projevy poruch PAS.

Druhy autismu

Dětský autismus

Dítě s autismem nerozumí svému okolí, nereaguje na podněty a špatně se socializuje. Existují lehčí i těžší formy. Jeho příznaky se hodně liší. Aby mohl být dítěti diagnostikován autismus, musí se projevit ve všech oblastech tzv. akustické triády – komunikace, sociální interakce, a představivost.

Atypický autismus

Objevuje se až po dosažení třetího roku dítěte, a neprojevuje se plně. Dítě může mít lepší komunikační dovednosti a někdy chybí stereotypní zájmy.

Rettův syndrom

Jedná se o syndrom s genetickou etologií, která se může vyskytovat pouze u ženské populace. Kolem 18. měsíce dítě progresivně ztrácí všechny nabyté schopnosti, jeho zdravotní stav se zhoršuje a končí na invalidním vozíku, či připoutané na lůžko.

Dezintegrační porucha

Tato porucha se projevuje kolem 2. až 7. roku života dítěte, kdy se z neznámé příčiny zhoršují nebo stagnují jeho komunikační a sociální dovednosti. Toto zhoršení se může časem zase zlepšit, nikdy se ale nedostane zpátky do normy.

Aspergerův syndrom

Jedná se o mírnější formu autismu, kterou poprvé popsal rakouský psychiatr Hans Asperger, kdy má dítě minimální schopnosti komunikace a není schopné udržovat kontakt s vrstevníky. Běžné projevy jsou neobvyklé záliby, motorická neobratnost, někdy až nadprůměrný intelekt.

Příklady příznaků

Někteří jedinci s poruchou autistického spektra mohou být uzavření, jiní velmi sociální, chovají se jinak, než jejich vrstevníci. Děti například nemají zájem si s kýmkoliv hrát. Mohou si oblíbit nějakou hračku nebo místo a mají nepřiměřenou reakci na to, když se k místu přiblížíme, nebo jim hračku vezmeme. Mají problémy s hrubou i jemnou motorikou. Nedokáží nám sdělit, co je trápí, a proto se cítí velmi často nepochopené.

Projevy nemoci začínají již v raném věku, u kojenců či batolat. Čím dříve se podaří určit diagnózu, tím dříve se rodič naučí, jak s dítětem pracovat.

Dítě je v tomto období také nejvíce učenlivé, proto se nedoporučuje čekat až do věku 3 let, kdy diagnózu určí lékař.

Metodika pro práci s osobami s PAS musí být řešena pro každého jedince zvlášť. Všeobecně se uvádí, že život těchto lidí musí mít jasně daný denní řád, který se v ideálním případě nesmí vůbec porušovat.

Pokud se do rodiny narodí takto postižené dítě, je to zátěž pro všechny její členy. Není neobvyklé, že se postižení dítěte odrazí i na sociálním životě rodiny a distancuje se od ní jejich okolí.

Někteří autisté se dokáží v dospělosti osamostatnit a žít vlastní život, jiní potřebují podporu svých blízkých i v dospělosti. Pro rodinu je tato situace vyčerpávající, protože i přes zvyšující se povědomí o nemoci v širší společnosti. Stále chybí dostatek škol, nebo odlehčovacích center. Na základě toho jsem určila cílovou skupinu klientů pro návrh domova pro autisty, kteří mohou žít v dospělosti sami.

Prostorové vnímání

Zrak

Obvyklým jevem je, že se autisté upnou například na jednu věc z celého obrazu a nejsou schopni vnímat obraz jako celek. Při rozpoznávání obličejů může působit problém například to, že dva naprosto odlišní lidé nosí stejné brýle.

Také se stává, že ačkoli umí číst, nejsou schopni převzít si z textu žádnou informaci nebo že nechápou význam daných slov.

Sluch

Někteří autisté mohou mít problém s rozeznáním a pochopením sluchových podnětů. Ačkoli je slyšeli už mnohokrát, neumějí zvuky zpracovat a pochopit. V takovém případě je dobré jim říci, o jaký zvuk se jedná nebo připomenout, co daný zvuk znamená. Při vnímání řeči jsou někdy schopni vnímat například první čtyři slova.

Pokud autisté nejsou schopni filtrovat sluchové informace, může dojít k nervovému přetížení, protože se snaží vnímat všechny podněty.

Čich

Nadměrná citlivost na čich může u autistů vyvolávat nevolnost až zvracení. Můžou si díky citlivému čichu pomáhat při zapamatování si lidí a věcí. Vyskytuje se ale i nízká citlivost na čich.

Vnímání prostoru

Tento problém s vnímáním okolí je pro autisty poměrně běžný – například špatné odhadnutí schodů, nebo vzdálenost stolu. Někdy při vnímání prostoru a objektů jim pomáhá si smysly propojit - věc ohmatat, očichat, někdy i olíznout, aby dokázali určit jejich tvar a velikost.

Zpracování bolesti

Stává se, že se lidé s PAS napijí příliš horkého nápoje, nebo se koupají v příliš horké vaně, a způsobí si tak puchýře či přehřátí a závratě. Není neobvyklé, že si ublíží, ale s bolestí si danou situaci nespojí.

Navrhování staveb pro autisty

Prostorové skenování

Prostory by měly být uspořádané logicky na základě typického plánování pro danou aktivitu nejlépe v jednom směru s minimem vnějších rušivých elementů. Rozmístění by mělo navazovat na rutinu a předvídatelnost s co nejplynulejším přechodem, kdykoli je to možné. Případně prostory propojit přechodovými zónami. Prostorové uspořádání pomáhá vytvářet stálost a mohlo by podporovat snížení úzkosti tím, že se uživatel může uvolnit a neočekávat nečekané události či aktivity. To je snáze implementováno spíše při návrhu celých kampusů než domů. K zamezení neočekávaných aktivit je vhodné použít vizuální rozvrh dne s vymezením, kdy je čas na jídlo, hru, učení, hygienu, či spánek. Můžeme například použít různou výškovou úroveň v jednotlivých prostorách pro definování jednotlivých aktivit. V blízkosti do 20 m od učeben a dalších místností by měla být koupelna, která přináší rychlé a důstojné opláchnutí v případech, kdy autisté trpí inkontinencí.

Oddělování

Filozofii tohoto kritéria je definovat smyslové prostředí každé aktivity. Navržení těchto oddělení by mělo být záměrné prostřednictvím materiálů, ploch, změny barvy. Tak aby uživatel snadno pochopil, co se od něj v daném prostoru očekává s minimální nejednoznačností. Ideálním příkladem je rozčlenění ulice, kde se zvláště pohybují chodci, cyklisté a automobily například vizuálně pomocí různých dlaždic, nebo rychlostními pruhy. V interiéru můžeme oddělování prostor řešit snadno přemístitelným nábytkem, aby se daly vytvořit rozmanité možnosti jeho uspořádání, které si uživatelé upraví a tím získají s mírou zodpovědnosti za jejich prostorové potřeby.

Přechody mezi zónami

Tyto přechody pomáhají překalibrovat smysly z jednoho prostoru do druhého, z jedné úrovně podnětu na další. Takové zóny mohou mít více forem od zřetelného uzlu, který indikuje posun, nebo smyslový prostor, který umožňuje stimulovat náladu a připravit se tak na přechod z oblastí s vysokým stimulem, do oblastí s nízkým stimulem. Například pokud přicházíme do daného prostoru, budovy, či kampusu je vhodné mít před vstupem do budovy stimulační zónu, která uvolní příchozího autistu od stresující dopravy, kterou musel pro příchod podstoupit. Tyto prostory by měly být klidné, chráněné proti povětrnostním vlivům, s integrovanými přírodními prvky a možností odpočinku.

Integrace přírodních prvků

Doporučuje se, aby budovy byly organizovány s návazností na přírodní prvky s multismyslovými vlastnostmi, jako je voda, aromatické zahrady, texturní přírodní materiály, protože nabízejí terapeutické účinky.

Únikové prostory

V prostorech by měly umístěny kulaté výklenky, shlukově či samostatně uspořádaný nábytek podél cirkulačních prvků, které nabízí únik od vnějšího prostředí. Tyto prostory by měly poskytovat jednobarevné smyslové prostředí s minimální stimulací. Už jen to, že uživatel ví o existenci těchto prostor a že jsou volně přístupné, může stačit ke snížení úzkosti v prostředí. Tiché místnosti mohou pomoci autistům se uklidnit při záchvatu vzteku. Prostory by měly být vybaveny měkkými materiály, možností ztlumení intenzity a barvy světla, materiály pohlcujícími zvuky, minimem vizuálního rozptýlování, mohou také nabízet kontakt s přírodními prvky, autisté mnohdy ocení neformalitu prostředí. Prostory mají nabízet intimitu a maximální kapacitu 5 osob. Jedná se o lavičky podél cest v tichých parcích, shluk židlí pod stromy, houpací sítě...

Barvy a osvětlení

Prostory se doporučuje osvětlit nepřímým světelným zdrojem. Je možné použít osvětlení s barvami RGB namířené na neutrálně natřenou stěnu pro navození potřebné atmosféry. To je vhodné použít do přechodových zón a únikových prostor. Barvy v učebnách by měly být vybrány s minimálním rušivým účinkem. Je dobré se vyhnout zářivým barvám, maximálně je použít pro symbolické účely, nebo kombinování mnoha barev v jedné místnosti. Zelená a modrá barva je uklidňující, naopak červená a oranžová stimuluje. Můžeme preferovat přirozené osvětlení pomocí vysokých oken opatřených horizontálními venkovními žaluziemi.

Závěr

Autistům pomáhá řešit problémy a učit se různým věcem prostřednictvím hry. Může se jednat o hry aktivní, sociální, kognitivní,... hra by měla obnášet i fyzickou aktivitu podporující motoriku postiženého. Jsou-li děti malé, je lepší se věnovat hrám individuálním, s postupem dospívání pak přejít na hru skupinovou. Pro zlepšení motoriky, koordinaci pohybů a rovnováhy je dobré zařadit skákání panáka či opičí dráha. Při řešení povrchů je třeba dbát různých úrovní fyzické zdatnosti a vyvarovat se výčnělkům s možností zakopnutí. Autistické děti ocení různé hry, ve kterých se dají opakovat pohyby –houpací koník, ježdění s autíčkem sem a tam, roztáčení kol...

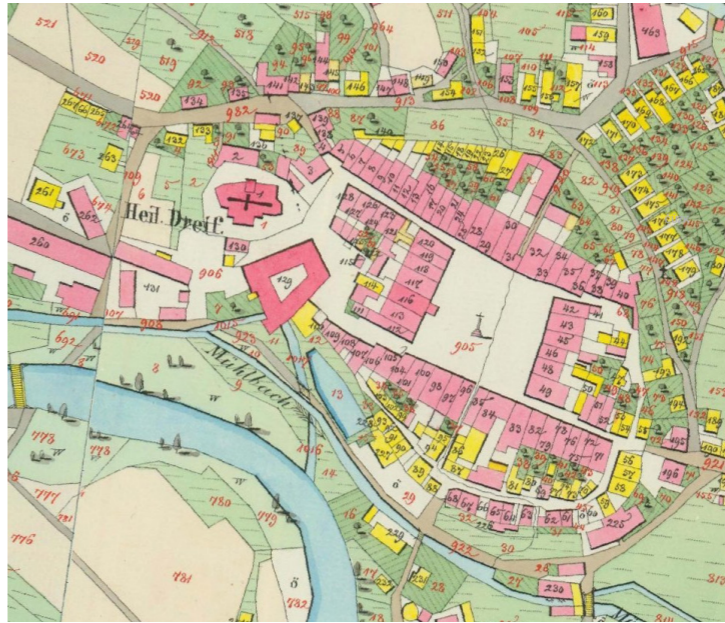
B

Návrh

Pro účely diplomové práce jsem si na základě diplomního semináře stanovila cílovou skupinu klientů. Domov navrhuji pro dospělé klienty s lehkým postižením PAS. Tito klienti jsou relativně schopni se o sebe postarat, ale stále potřebují nějakou formu dohledu. Rozlišuji dva základní způsoby, jak ke klientům s tímto postižením přistupovat. Jeden je nechat je v jejich přirozeném, pro ně nejvhodnějším prostředí a už vůbec je nevystavovat jakýmkoli situacím, které by jim mohly být nepříjemné.

Druhá cesta, kterou jsem se rozhodla jít, je tyto klienty, pokud je to možné, naučit samostatnosti. Protože rodiče dětí s diagnostikovanou PAS, byť už dospělých řeší, co bude s jejich dětmi, až tu jednou nebudou. Zvládnou se postarat sami o sebe?

Proto navrhuji dům pro organizaci, která se snaží maximálně podpořit samostatnost klientů a jejich začlenění do společnosti, kde trénují každodenní úkony, které lidem bez této poruchy nedělají problémy. Klienty rozdělují na více skupin - ty, kteří domov navštěvují jako denní stacionář s aktivizačním programem a klienty, kteří bydlí v bytech spravovaných organizací a také navštěvují denní stacionář. Byty jsou dvou typů – tréninkový byt – ten, kde žijí klienti v jedné domácnosti s pečující a dohlížející sestrou. Druhým typem jsou byty startovací s vlastním vstupem a přístupem na sdílenou zahradu, ve kterých sice žijí klienti sami, ale pomoc je v případě potřeby vždy na blízku.

císařské otisky

státní mapa 1954

letecký snímek 1953

letecký snímek

pohled na nárožní parcelu a Kostel Nejsvětější Trojice

pohled ze zahrady

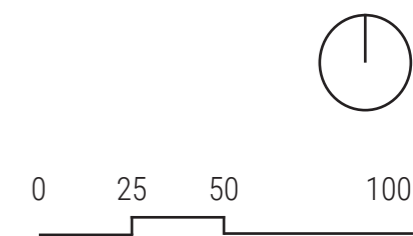
Pohled z ulice Deymova

pohled z ulice Horská

- ① Rehabilitační ústav
- ② Kostel Nejsvětější Trojice
- ③ Sportovní centrum
- ④ Koupaliště
- ⑤ Bývalý zámek
- ⑥ Náměstí
- ⑦ Autobudové nádraží
- ⑧ Pumptrack

situace

Urbanistické řešení

Vjíždíme do Hostinného směrem od Vrchlabí, a už z dálky vidíme obrys věže kostela. Výhled, který je zarytý hluboko v paměti všech obyvatel města. Věž kostela tyčí se vysoko nad hřebeny domků kolem. Pohled, který chci zachovat. Důležitost nárožní parcely, na které dříve stávaly dva nízké domy, není v současné době správně uchopena. Dnes prázdná plocha slouží jako volné parkoviště, případně jako plácek pro kolotočáře.

Zadáním pro mne tedy bylo tuto důležitou parcelu zastavět a doplnit rozpadlou urbanistickou strukturu. Ta navazuje na původní zástavbu a dokončuje lini hradební zdi.

Při rozmýšlení nad konceptem, jak tento výhled na věž podpořit svým návrhem, docházím k závěru, že domem, který zde navrhnu, nechci zastínit pohled na věž, ale doplnit kompozici okolních hmot při pohledu na ni. Jak vyřešit nároží, které vítá všechny, jež do Hostinného zavítají?

Moje odpověď je třemi domy se sedlovou střechou, které drží měřítko okolní zástavby jedno až třípodlažních budov. Dům jsem rozdělila objemově na tři a funkčně na dva objekty. Jeden objekt se společným bydlením jsem osadila podél hlavní silnice – ulice Horská a objekt, jež bude plnit funkci denního stacionáře kopíruje uliční čáru ulice Deymovy. Mezi nimi na nároží, v nejmenší hmotě navrhují dům, ve kterém se klienti setkávají s veřejností.

Koncept

Objekt se skládá ze dvou provozně oddělených domů – domova pro autisty s celkovým počtem pěti bytových jednotek 1+kk, jednoho sdíleného bytu a denního stacionáře. Hmoty objektů jsou obdélníkového tvaru se sedlovou střechou.

Hlavní vstup do objektu je z ulice Horská. Přes bránu vstoupíme na dvorek, který se nám rozevírá a jako náruč nás vítá vstup do stacionáře, zahrady a tréninkového bytu. Je to prostor, ve kterém autisté pocítí přechod mezi veřejným prostorem - ulicí a následujícími aktivitami, které je v rámci programu stacionáře čekají. Startovací byty mají každý svůj vlastní vstup symbolizující samostatnost, kterou je třeba podpořit. Přechodovou - stimulační zónou, je v případě startovacích bytů, jejich dlouhá předzahrádka. Každá je trochu jiná, ale svůj byt autisté poznají díky personalizované destičce mezi oknem a vstupními dveřmi, na které bude jejich autentický symbol a barva. Z ulice Deymovy se dostaneme na pozemek průjezdem, který obsluží parkování, technické zázemí a zásobování objektů.

Každý z provozů má svůj "společný prostor", který je od ostatních prostor odlišný (například světlou výškou a velikostí místnosti), aby autisté poznali, že se tu odehrává něco jiného. Jedná se o tři společenské prostory, tedy obývací pokoj v tréninkovém bytě, malý nárožní dům s prostorem pro kontakt s okolím a velký sál. V nich princip nosných stěn podporujících zastřešení budovy měním v podpůrné rámy z lepených dřevěných vazníků. Navrhuji tak otevřený, vzdušný prostor kombinací čistě bílých stěn, otevřeného stropu a dřeva. Ve velkém sále také navrhuji únikové prostory, které obecně nazývám "útulny", kde se klienti mohou v případě potřeby vždy schovat před okolním světem. Místnosti jsou vybavené závěsy a venkovními žaluziemi, které se dají v případě potřeby zatáhnout a utlumit množství vizuálních podnětů.

1. Objekt pro bydlení

Klientům jsou k dispozici dva typy bytů – tréninkový a startovací, které jsou pod správou stacionáře. V tréninkovém bytě žijí autisté jako jedna rodina čítající pět členů a jednu zdravotní sestru. Každý autista má vlastní pokoj se sociálním zázemím a sdílí společné prostory – obývací pokoj s jídelnou, kuchyní a zázemím. Vstup do bytu je ze dvorku, který je společný i pro stacionář. Samotný byt je umístěn v podkroví. Obytné místnosti s otevřeným krovem a vikýřem jsou situovány na jih. Autisté mají k dispozici asistenci pracovníka, který na ně dohlíží. Pracovník má vlastní pokoj s koupelnou.

Druhým typem bydlení je startovací byt, který je pro klienty simulací samostatného bydlení. Jedná se o byty 1+kk s vlastním vstupem, který má podpořit myšlenku "jsem samostatný a zvládám to!" Z každého bytu je pak přístup na malou terásku, která navazuje na sdílenou zahradu.

2. Stacionář

Stacionář se skládá z hmot již zmíněného malého domku a velkého domu, ve kterém se nachází zázemí. Stacionář je především místem setkávání. Klienti a jejich blízcí zde mohou využít služeb psychologické poradny nebo relaxačních masáží. Věnují se tu svým koníčkům, účastní se aktivizačních programů, v rámci kterých se učí se samostatnosti a začlenění do společnosti.

V budově jsou dva sály. Jeden sál s otevřeným hambalkovým krovem se nachází v malém domku, tady se odehrávají veškeré aktivizační aktivity, kreslení, tvoření a je to místo, kde se setkávají autisté s okolním světem. Tento prostor také slouží jako jídelna se závozem z rehabilitačního zařízení, které se nachází v docházkové vzdálenosti 5 min. Klienti se tu učí vařit a péct, a na svoje pokrmy pak v rámci začleňování se do společnosti mohou pozvat své sousedy.

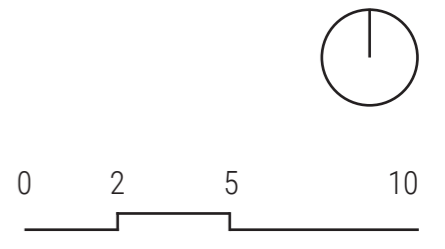
Druhý sál se nachází v prvním patře, který slouží pro setkávání všech klientů v rámci skupinkových terapií, popřípadě cvičení. Prostor, který po stranách doplňují o útulny s kulatými výklenky, ve kterých se mohou autisté schovat před světem. Útulny jsou vybaveny měkkými materiály, závěsy a svítícími RGB pásky pro stimulaci nálady. Pokud přeci jen dojde k nervovému přetížení, je k dispozici tichá (zklidňovací) místnost.

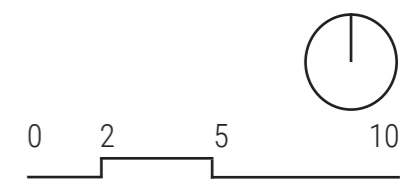

Společná zahrada

Hlavní přístup na společnou zahradu je z filtračního prostoru za vstupní bránou. Na zahradě navrhuji volnou plochu na hraní, ale i místa, kde si můžou autisté posedět, ať už sami mezi bylinkovými záhony a zkoumat vůni květin, nebo ve kupinkách pod stromy či mezi keři. V zahrádce mohou zkoumat různé materiály a jejich povrchy od kůry stromů, přes opracované dřevo, kameny, různou dlažbu v rámci předělů nebo vodu. Každý startovací byt v přízemí má také malou terasu s výhledem do zahrady a vlastní předzahrádku směrem do ulice Horská. Parkovací stání řeším v rámci vlastního pozemku.

zahrada

legenda místností

A 1.01	domeček	59,2 m ²
A 1.02	kuchyně	13,5 m ²
A 1.03	spíž	2,5 m ²
A 1.04	chodba	22,9 m ²
A 1.05	sklad	8,6 m ²
A 1.06	wc ženy	3,9 m ²
A 1.07	úklidová místnost	1,7 m ²
A 1.08	wc muži	3,9 m ²
A 1.09	technická místnost	15,3 m ²
A 1.10	průjezd	37,5 m ²
A 1.11	zahradní sklad	15,5 m ²
A 1.12	odpadky	12,3 m ²
A 1.13	správce	13,5 m ²
A 1.14	poradna	8,7 m ²
A 1.15	čekárna	14,9 m ²
A 1.16	chodba	8,0 m ²
A 1.17	šatna	14,9 m ²
A 1.18	výtah	2,8 m ²
B 1.01	zavětrí	8,1 m ²
B 1.02	chodba	21,6 m ²
B 1.03	technická místnost	13,4 m ²
B 1.04	výtah	2,8 m ²
B 1.05	byt 1 + kk	45,3 m ²
B 1.06	byt 1 + kk	45,3 m ²
B 1.07	byt 1 + kk	45,3 m ²
B 1.08	byt 1 + kk	45,3 m ²
B 1.09	byt 1 + kk	45,3 m ²

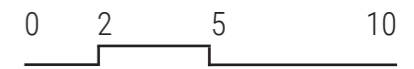
půdorys 1. NP

legenda místností

A 2.01	tichá místnost	5,8 m ²
A 2.02	sklad	15,8 m ²
A 2.03	sprcha	4,8 m ²
A 2.04	zázemí zaměstnanců	14,5 m ²
A 2.05	chodba	3,6 m ²
A 2.06	wc muži	3,8 m ²
A 2.07	wc ženy	2,7 m ²
A 2.08	wc ženy	3,9 m ²
A 2.09	úklidová místnost	1,2 m ²
A 2.10	wc muži	3,9 m ²
A 2.11	sál	99,5 m ²
A 2.12	zasedačka	14,4 m ²
A 2.13	kancelář	14,4 m ²
A 2.14	chodba	28,8 m ²
A 2.15	výtah	2,8 m ²
B 2.01	šatna	8,0 m ²
B 2.02	chodba	12,4 m ²
B 2.03	prádelna	10,6 m ²
B 2.04	výtah	2,8 m ²
B 2.05	pokoj	23,8 m ²
B 2.06	pokoj	23,8 m ²
B 2.07	pokoj	23,8 m ²
B 2.08	pokoj	23,8 m ²
B 2.09	pokoj	23,8 m ²
B 2.10	pokoj sestry	17,1 m ²
B 2.11	společný prostor	98,1 m ²

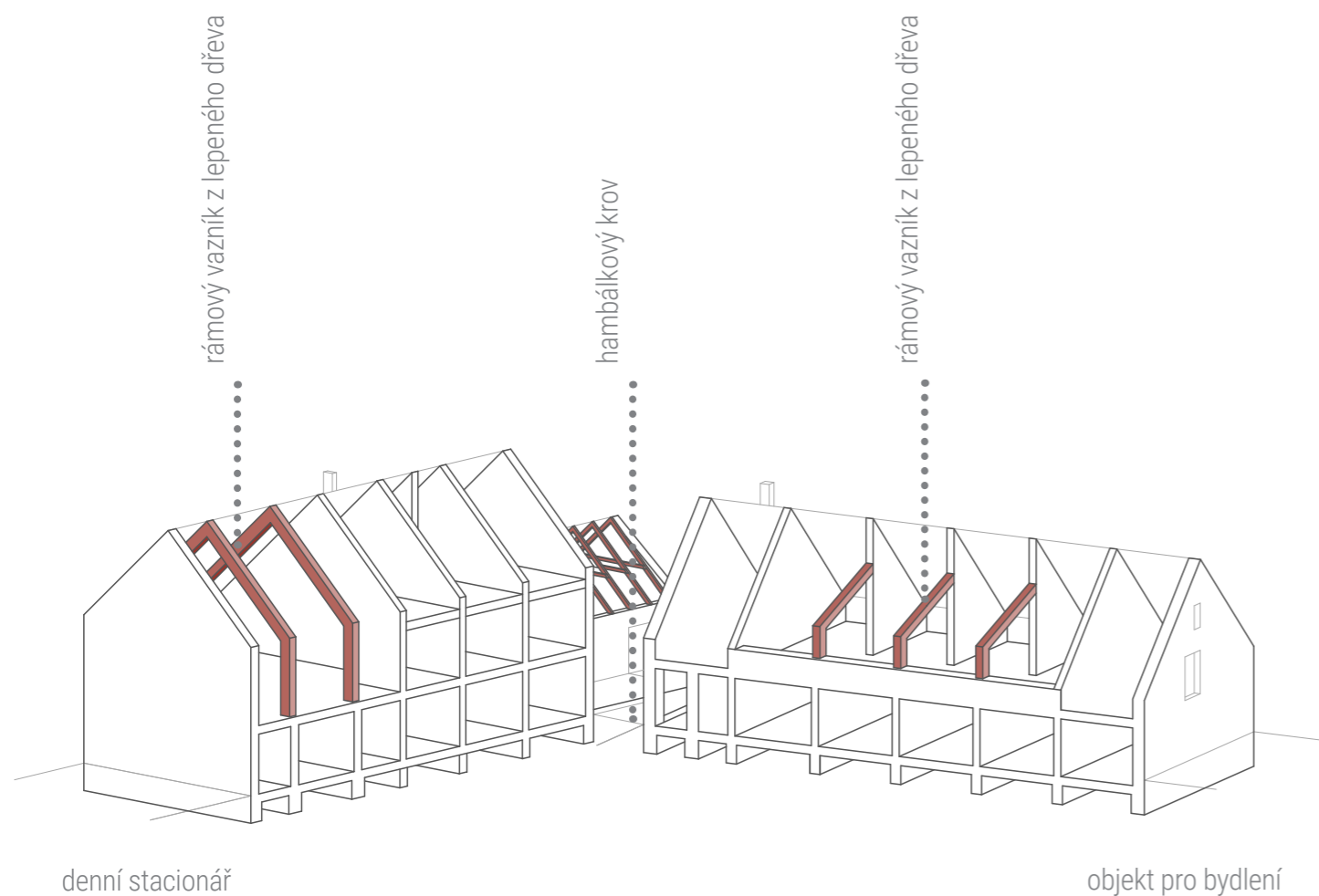
půdorys 2. NP

legenda místností

A 3.01	relaxační místnost	29,3 m ²
A 3.02	výtah	2,8 m ²
A 3.03	chodba	20,8 m ²
A 3.04	multimediální místn.	11,8 m ²
A 3.05	koupelna	8,5 m ²
A 3.06	sklad	7,4 m ²
A 3.07	wc ženy	3,9 m ²
A 3.08	úklid	1,2 m ²
A 3.09	wc muži	3,9 m ²
A 3.10	hudebna	8,5 m ²

půdorys 3. NP

Konstrukce

U obou objektů jsem navrhla konstrukci s příčným nosným systémem. Obvodové stěny a vnitřní nosné stěny, zděné z keramických tvarovek Porotherm podpírají systémové stropy POT nosníků a vložek MIAKO. Světlá výška místností ve stacionáři je 3 m, v bytech 2,7 m. Konstrukci střech řeším vaznicemi uloženými do šikmého věnce, kterým ukončuji zděné příčné stěny. Ve společných prostorách se konstrukce liší. Při zastřešení malého sálu - domeček ve stacionáři využívám konstrukce klasického hambálkového krovu na rozpon 8 m.

Ve velkém sálu stacionáře jsou příčné stěny nahrazeny rámy z lepeného dřeva, ukotvené do věnce pod pozednicí. Do dřevěných ráků jsou kotvené pozednice – které jsou ve stejné úrovni, jako při klasické konstrukci ve zbytku budovy. Lepené rámy navrhuji jako součást interiéru. Do nich, v horní úrovni, navrhuji ukotvení sádkartonového podhledu, který zakrývá izolaci mezi vaznicemi a krokviemi.

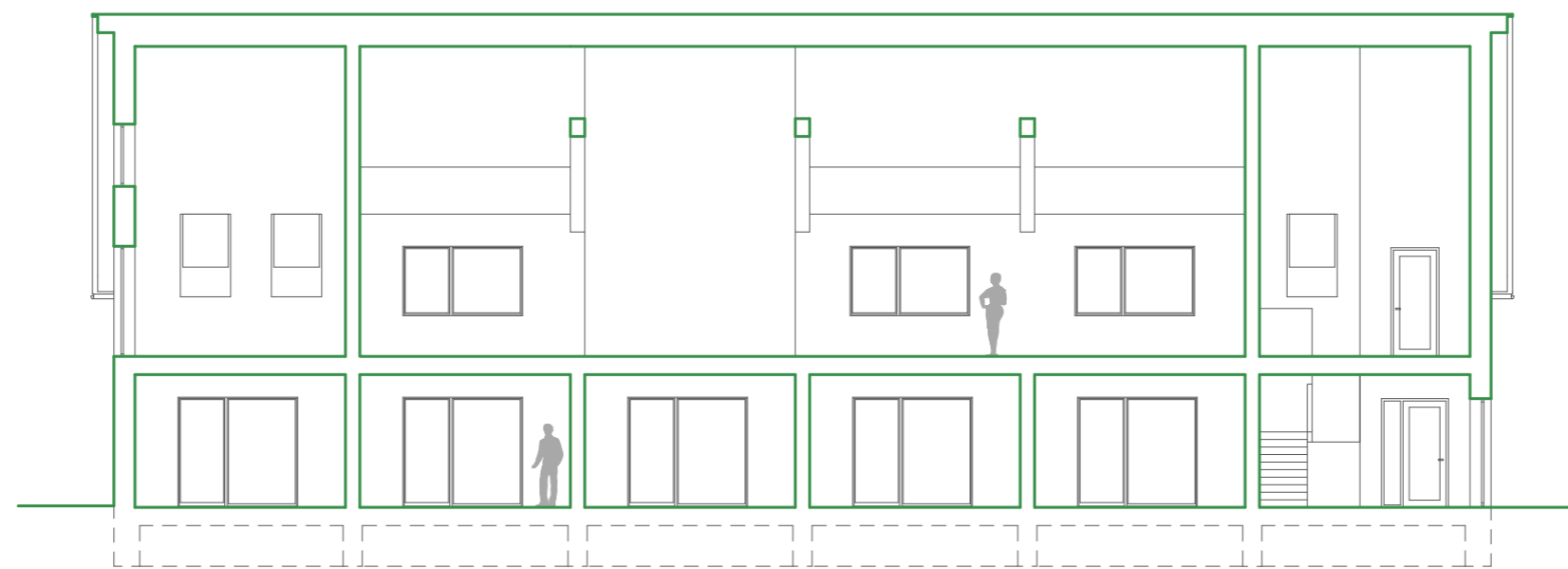
V obytném prostoru startovacího bytu bude konstrukce rámu uložena do příčné stěny, rozdělující pokoje. Rám má konstrukci odpovídající tvaru vikýře, zastřešení funguje na stejném principu jako v případě stacionáře.

Požární řešení

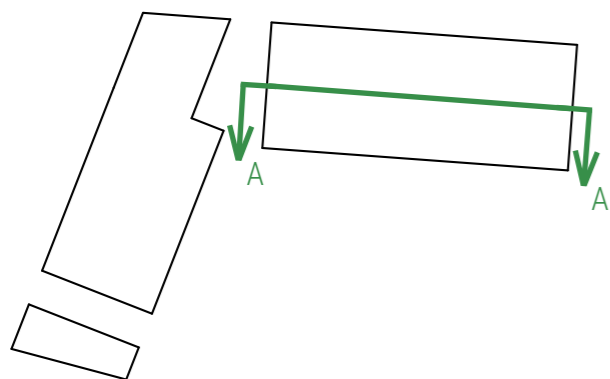
Téměř všechny požární úseky ve stacionáři ústí do CHÚC A, výjimečně přímo do otevřeného prostranství. CHÚC A vede do zahrady přes dveře naproti schodišti. Dveře jsou opatřeny panikovou klikou. Do zahrady je umožněn příjezd hasičského vozidla hlavním vstupem z ulice Horská. Ze startovacích bytů v přízemí, které každý tvoří jeden samostatný úsek, je směr úniku navržen vstupními dveřmi do ulice Horská. Tréninkový byt v patře je rozdělen na více požárních úseků – každý pokoj tvoří jeden samostatný požární úsek, ze kterého se v případě požáru uniká přes obývací pokoj NÚC do CHÚC A, ústící do dvora. Šachty jsou rozdělené do samostatných požárních úseků po patrech.

Technické zařízení objektu

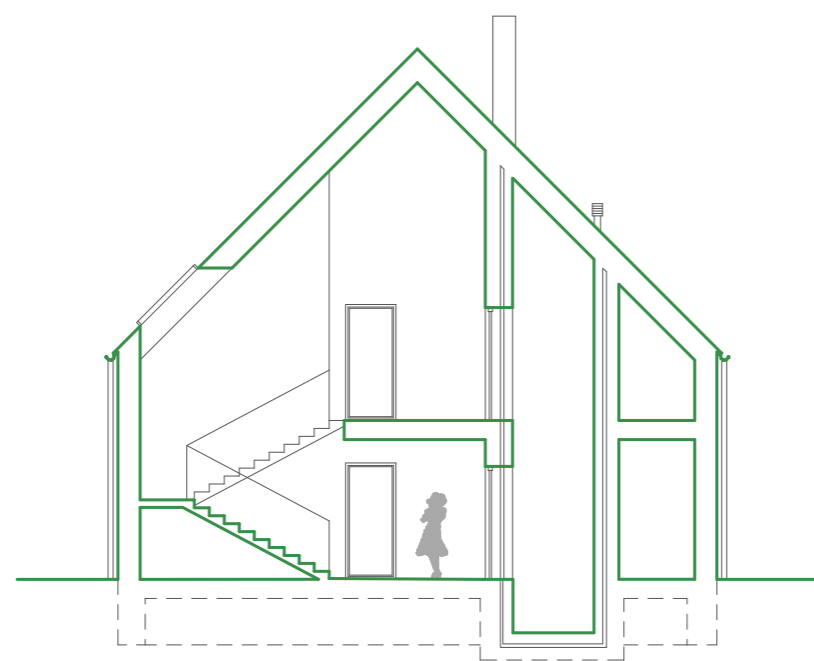
Objekty jsou zásobovány vodou, elektřinou a plynem z veřejného řadu do technických místností a z nich ke koncovým zařízovacím předmětům. Kanalizace je vždy svedena do jádra a následně do jímky a veřejného řadu. Dešťová voda je sbírána do akumulčních nádrží a svedena do retenčních bloků v zahradě, případně předzahrádce. Větrání je řešeno přirozeně, v případě sociálních zařízení nuceně, vyvedené nad úroveň střechy. Výtahová šachta je větrána vývodem nad úroveň střechy. Objekty jsou vytápěny plynovým kotlem. Odpadky jsou shromažďovány v místnosti pro ně určené, přístupné z průjezdu.

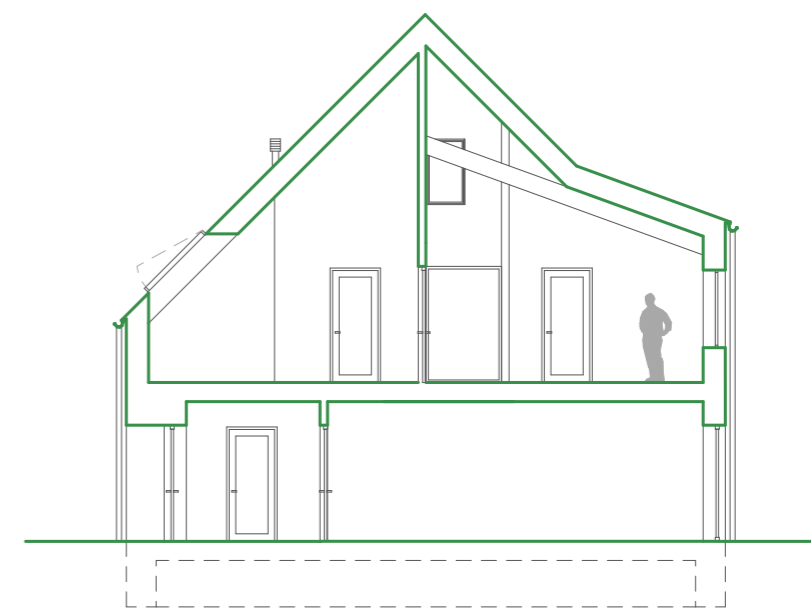
řez A-A'

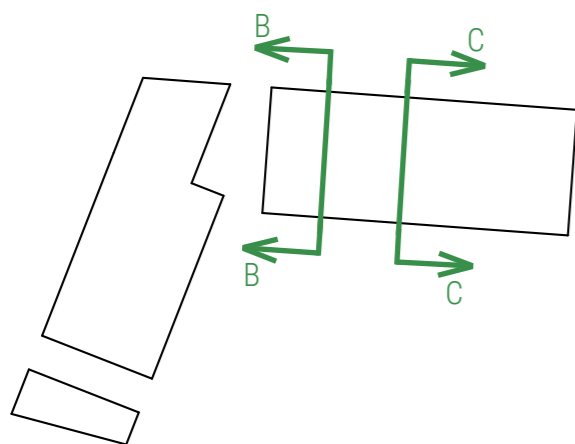
bydlení
/řez podélný

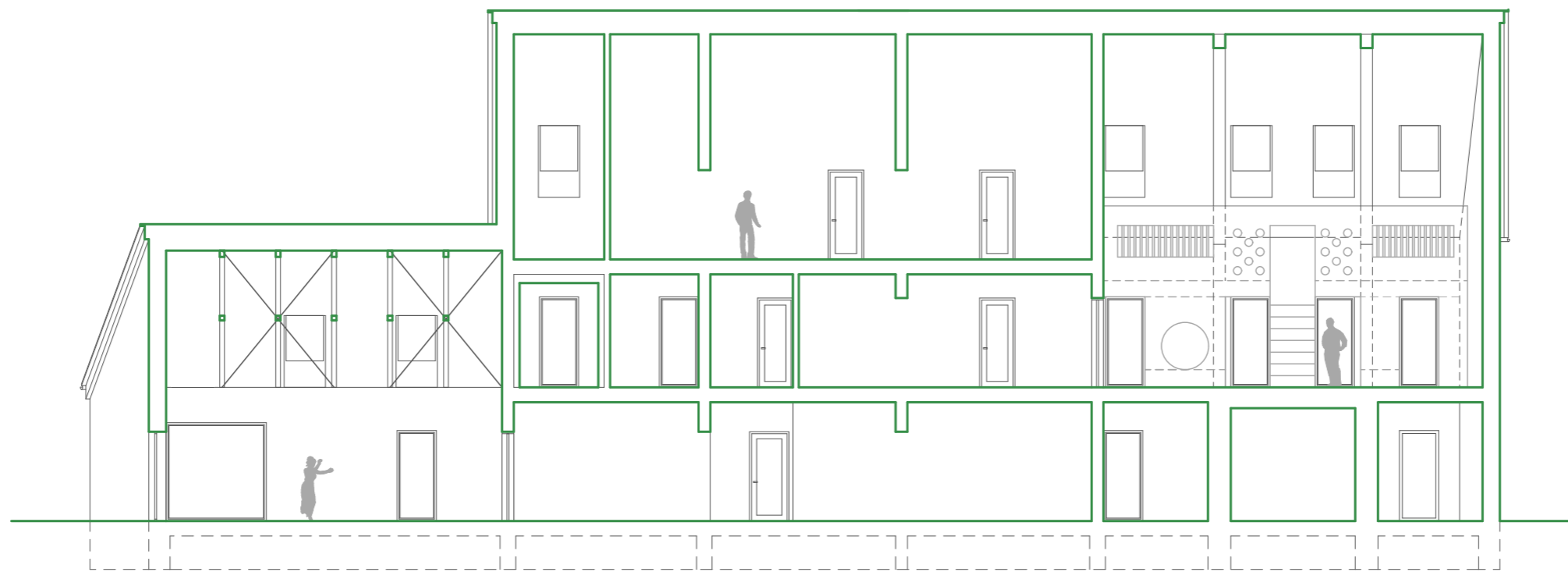
řez B-B'

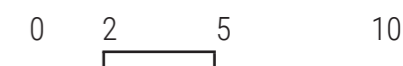
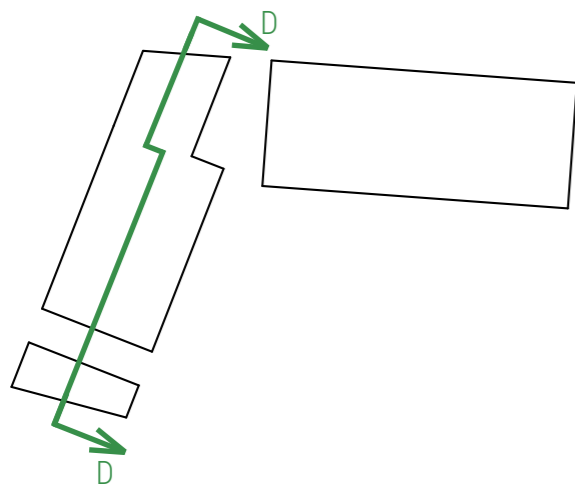
řez C-C'

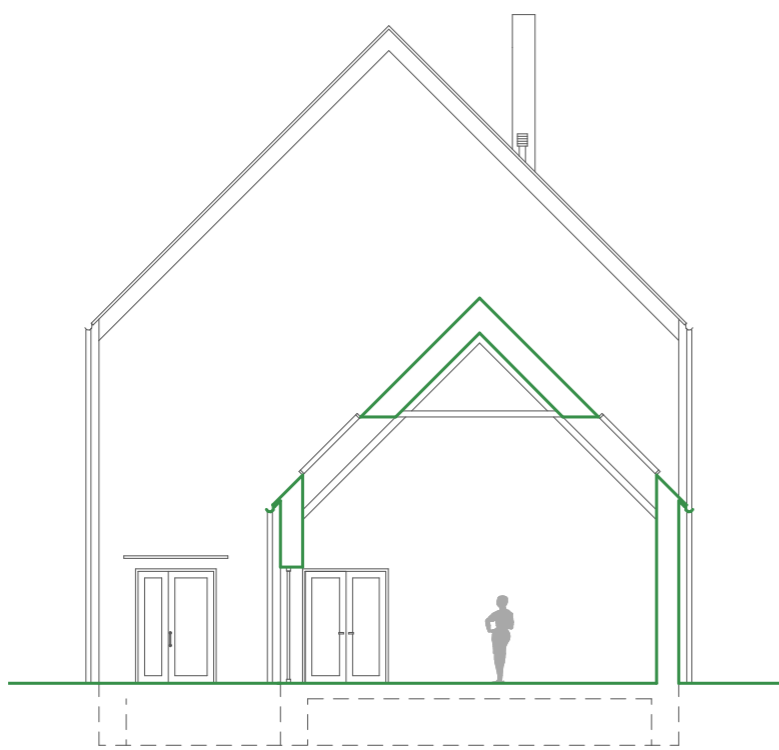
bydlení
/řezy příčné

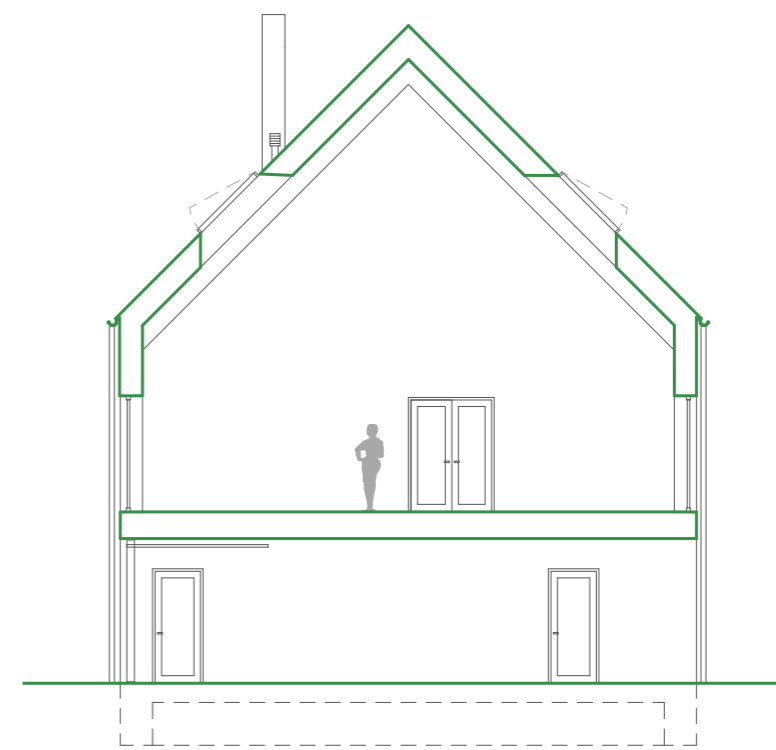
řez D-D'

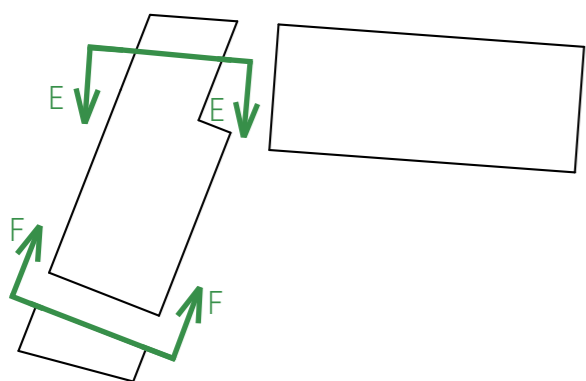
stacionář
/řez podélný

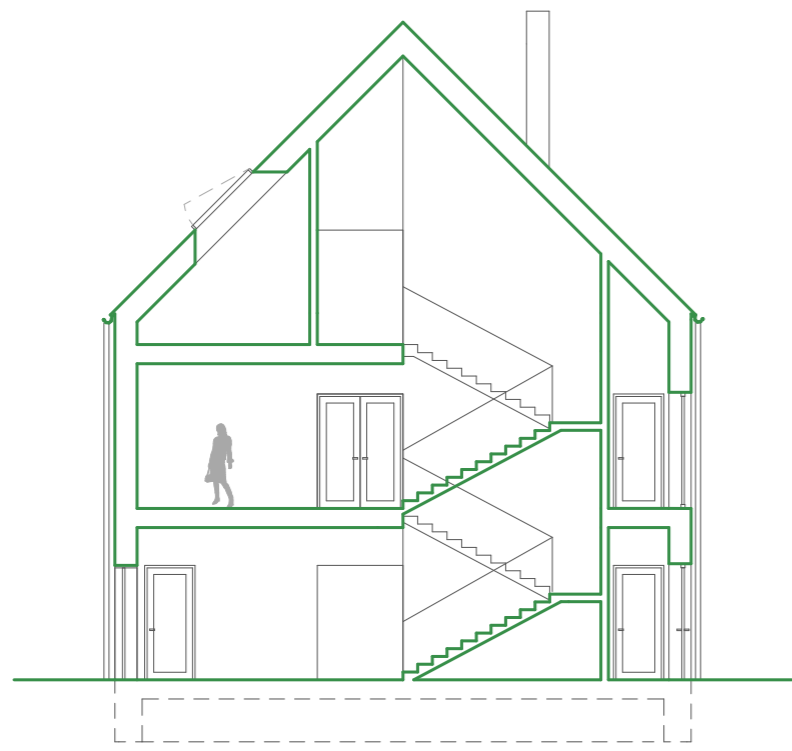
řez E-E'

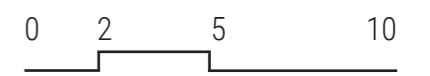
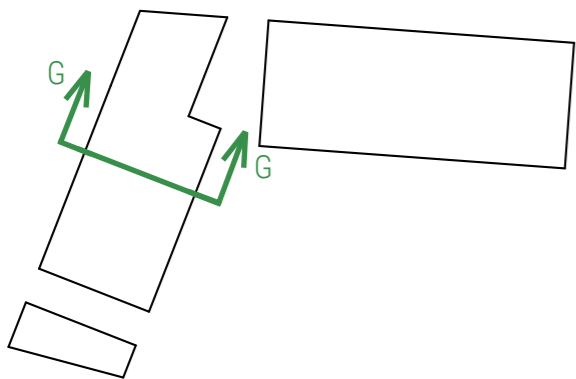
řez F-F'

stacionář
/řezy příčné

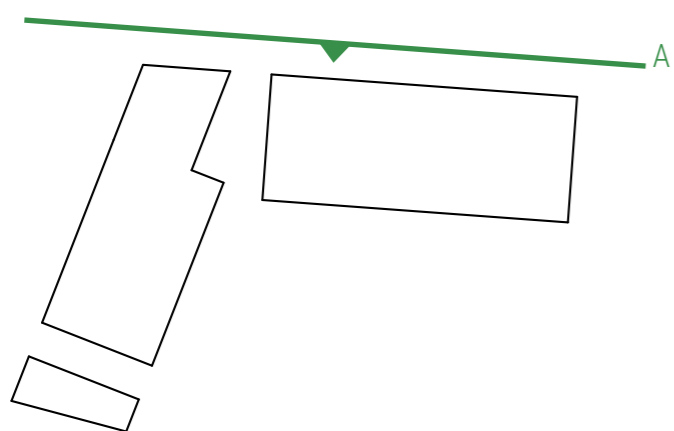
řez G-G'

stacionář
/řez příčný

pohled A

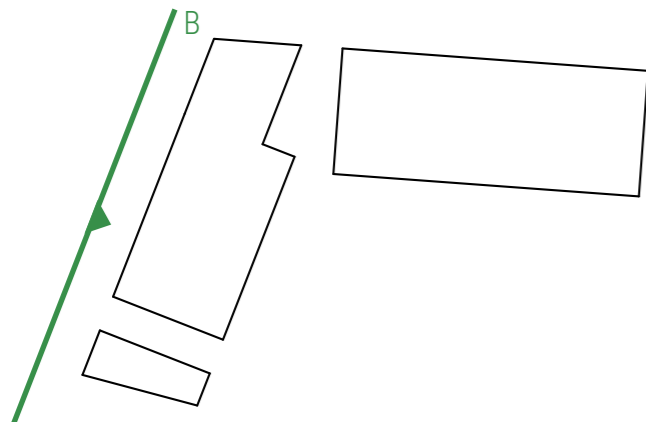

0 2 5 10

pohled
/z ulice Horská

pohled B

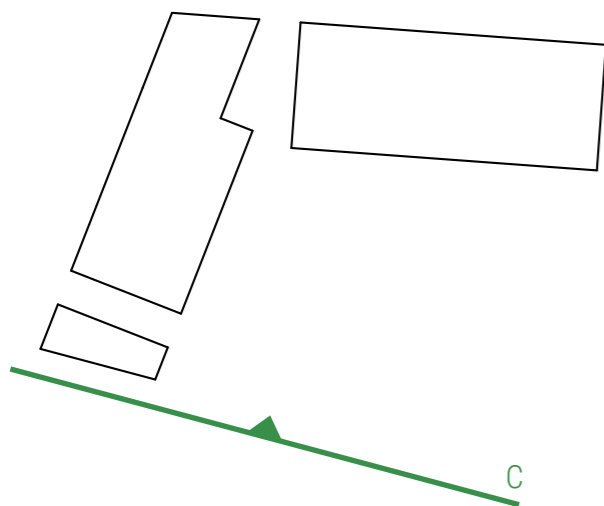

0 2 5 10

pohled na stacionář
/z ulice Deymova

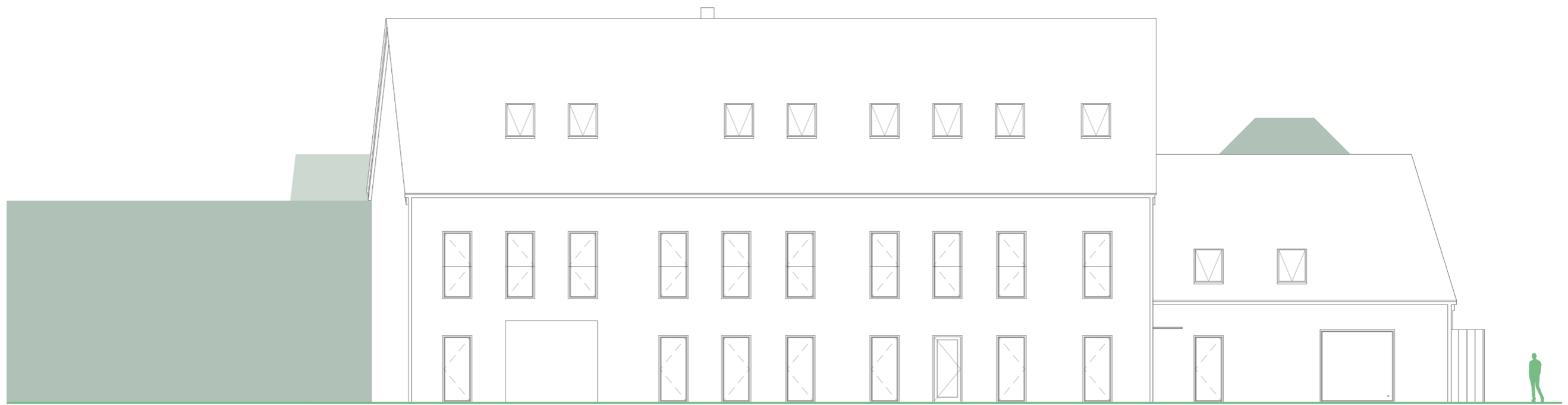

pohled C

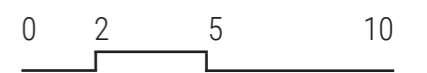
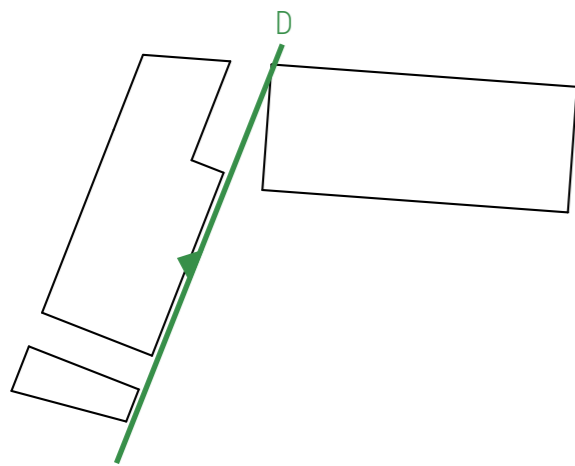

0 2 5 10

pohled na stacionář
/ze zahrady

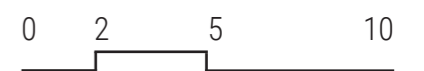
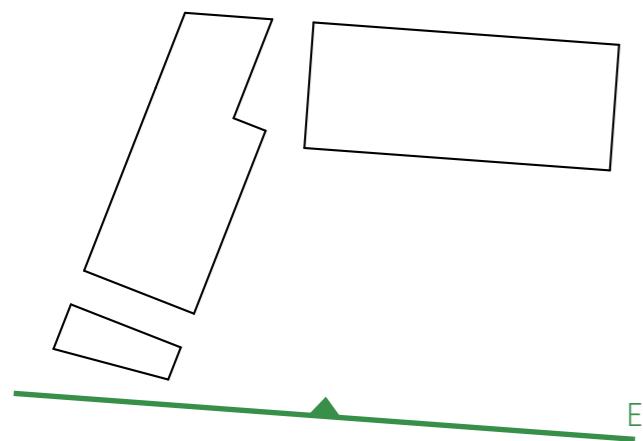
pohled D

pohled na stacionář
/od domova

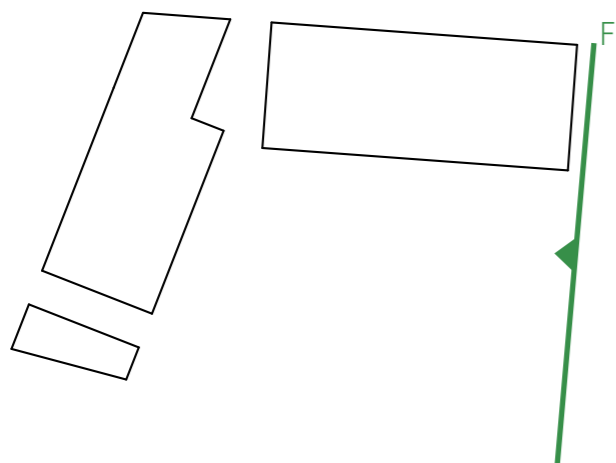
pohled E

pohled na domov
/ze zahrady

pohled F

0 2 5 10

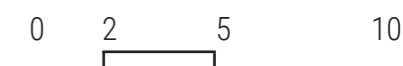
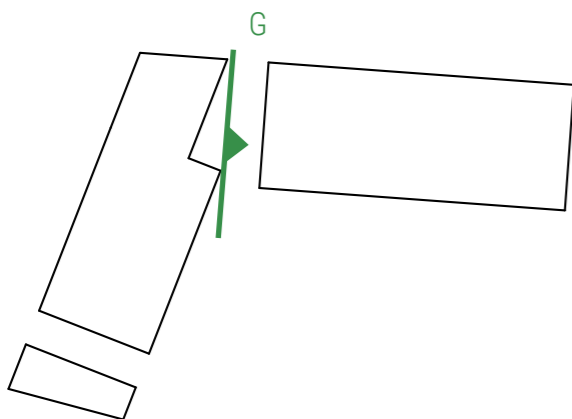
pohled na domov
/od kostela

pohled G

materiály a barvy

Barvy povrchů jsem vybrala střídavě. Stěny jsou bílé barvy, tuto střídmost ale nahrazuji hrubostí omítek v různých prostorách. Dalším opakujícím se materiálem v návrhu je dřevo především v prostorách určených k potkávání. Barevně jsem rozlišila dveře jednotlivých pokojů ve sdíleném bytě, aby každý klient snadno poznal svůj pokoj. Dalším rozlišovacím prvkem jsou destičky vedle vstupních dveří do startovacích bytů a odlišnost dlažby na přístupové cestě.

pohled na domov
/od stacionáře

pohled na domov
/od Vrchlabí

pohled na domov
/ze zahrady

velký dům
/sál

malý domek
/sál

plochy	
plocha parcely	2 116,2 m ²
zastavěná plocha	705,2 m ²
HPP stac	65,4 m ²
HPP domov	552,6 m ²
plocha bytů	493,3 m ²
počet obyvatel	10+1
počet parkovacích míst	6

zdroje

Magda Mostafa; ARCHITECTURE FOR AUTISM: Autism ASPECTSS™ in School Design, Archnet-IJAR, Volume 8; March 2014, online dostupné: https://issuu.com/magdamostafa/docs/the_autism_friendly_design_guide; [cit. 2024-05-23]

Dr Ceridwen Owen a spol.; Design across the Spectrum: PLAY SPACES; 2016, online dostupné: https://www.utas.edu.au/_data/assets/pdf_file/0006/930246/UTAN-Playspaces.pdf; [cit. 2024-05-23]

Ulrike Altenmüller-Lewis (2017) Designing Schools for Students on the Spectrum, The Design Journal, 20:sup1, S2215-S2229, DOI: 10.1080/14606925.2017.1352738; online dostupné: <https://doi.org/10.1080/14606925.2017.1352738>; [cit. 2024-05-23]

Joan Love; SENSORY SPACES: SENSORY LEARNING – AN EXPERIMENTAL APPROACH TO EDUCATING FUTURE DESIGNERS TO DESIGN AUTISM SCHOOLS; Archnet-IJAR, Volume 12; November 2018; [cit. 2024-05-23]

Chriss Lovell; A spacial place, SEN Magazine; 2012; online dostupné: <https://senmagazine.co.uk/content/specific-needs/autism-asd/7000/the-case-for-special-schools-in-the-education-of-those-with-autism-2/#comment-101> [cit. 2024-05-23]

Christopher Beaver; Designing for autism, SEN Magazine; 2012; online dostupné: <https://senmagazine.co.uk/content/specific-needs/autism-asd/10/how-can-we-design-autism-friendly-schools/>; [cit. 2024-05-23]

Paul Isaacs; Sensory issues and autism: an insider's guide, SEN Magazine; 2014, online dostupné: <https://senmagazine.co.uk/personal-stories/1755/an-insider-s-guide-to-sensory-issues-and-autism/#comment-14935>; [cit. 2024-05-23]

Geoprohlížeč; online dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>; [cit. 2024-05-23]

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Tereza Fiklíková

datum narození: 26. 12. 1997

akademický rok / semestr: 2023/2024 Letní
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15118 Ústav nauky o budovách
vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. Roman Koucký

téma diplomové práce: Domov pro autisty
viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Návrh domova pro autisty dlouhodobě obývaného až 10 klienty, dalších 5 klientů může domov navštěvovat jako denní stacionář.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program
Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

Domov je určen pro klienty s lehkou formou PAS, kteří se o sebe dokáží postarat, ale potřebují nějaký dohled. V rámci pobytu v domově se mohou účastnit aktivizačního programu. Stavba by měla obsahovat prvky přátelské pro autisty, např. útulny, zklidňující nebo relaxační místnost, tréninkové místnosti, ordinaci pro odborné konzultace. Klienti mohou bydlet v tréninkovém sdíleném bydlení nebo samostatných startovacích bytech. Domov by měl být funkční, provozuschopný, se zázemím pro zaměstnance.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

Výstupem diplomního projektu ve stupni architektonické studie budou portfolia a plachta v rozsahu dle požadavků FA ČVUT. Diplomní práce bude zveřejněna dle požadavků studijního oddělení FA ČVUT. Výstupem bude situace, půdorysy všech podlaží, pohledy a řezy a vizualizace. Další výstupy projektu budou vypracovány na základě dohody s vedoucím práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Model v měřítku po dohodě s vedoucím práce.

Datum a podpis studenta

15. 2. 2024 Fiklíková

Datum a podpis vedoucího DP

2024 02 15 Roman Koucký

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

19/2/24 Koucký

I. Hlaváček

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Tereza Fiklíková
AR 2023/2024, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) DOMOV PRO AUTISTY

(AJ) HOME FOR AUTISTIC PEOPLE

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce: prof. Ing. arch. Roman Koucký Ústav: 15118 Ústav nauky o budovách

Oponent práce:

Klíčová slova
(česká): Autisti, domov, bydlení, stacionář

Anotace
(česká):

Navrhuji domov pro osoby s poruchou autistického spektra na nárožní parcele v krkonošském městě Hostinné, která se nachází přímo u kostela. Snažím se vyrovnat s dominantou kostelní věže a svým návrhem podpořit samostatnost klientů. Proto navrhuji dva typy bydlení, v tréninkovém – sdíleném bytě a ve startovacím bytě simulující samostatný život a denní stacionář, kam mohou klienti chodit na terapie, do psychologické poradny a potkávat nejen mezi sebou ale i s veřejností.

Anotace (anglická):

I design a home for people with autistic spectrum disorder on a corner plot in the Giant Mountains town of Hostinné, located directly below a church. I am trying to balance the dominance of the church tower and my design to promote the autonomy of the clients. Therefore, I offer two types of housing, in a training – shared apartment and starters simulating independent living and a day-stay where clients can go for therapies, psychological clinic and meet not only with each other but also with the public.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 23. 5. 2024

podpis autora-diplomanta

Fiklíková

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

Děkuji za trpělivost a vedení při zpracování projektu svému vedoucímu diplomové práce Romanu Kouckému a jeho odborné asistenci Editě Lisecové, která s pochopením odpovídala na všechny dotazy.

Jsem vděčná za svoji rodinu a Tomáše, za jejich nekonečnou podporu při studích a přátele, kteří mne nenechali se zdát. Velkou oporou mi po celou dobu studia byli Andy s Bětkou, Jury, Kuba a Tom, bez kterých bych byla často ztracená. Děkuji.

